

Let op! Vraag 12 is een stelopdracht. Reserveer daarvoor voldoende tijd.

Dekolonisatie en Koude Oorlog in Vietnam

2p **1** Het dekolonisatieproces in Zuidoost-Azië verhevigde de spanningen in de Koude Oorlog. Leg uit waardoor dit kwam.

2p **2** De Geneefse Akkoorden waren niet bijzonder positief voor Ho Chi Minh. Toch zette hij zijn handtekening ter goedkeuring. Noem twee redenen waarom Ho Chi Minh toch akkoord ging met de bepalingen zoals deze in 1954 werden vastgelegd.

Gebruik bron 1.

3p **3** In deze prent geeft tekenaar Frits Behrendt zijn visie op het Tonkin-incident. Wat is de visie van Behrendt op deze gebeurtenis? Licht je antwoord toe met beide tekeningen.

De volgende gebeurtenissen staan in willekeurige volgorde:

1 Het Amerikaanse Congres neemt de Tonkin-resolutie aan.

2 Johnson volgt Kennedy op als president.

3 Boeddhistische monniken in Vietnam steken zichzelf in brand.

4 Operatie Rolling Thunder gaat van start.

5 De Verenigde Naties worden opgericht.

6 Het Tet-offensief gaat van start.

7 President Diem wordt afgezet.

2p **4** Zet de gebeurtenissen in de juiste tijdvolgorde, van vroeger naar later. Noteer alleen de nummers.

Gebruik bron 2.

2p **5** Leg uit:
• dat de bron een veroordeling is van de militaire strategie van president Johnson;
• (zonder bron) welke strategie Kissinger als minister later zelf volgt.

Gebruik bron 3.

2p **6** Een bewering: Nixon geeft hier een vertekend beeld van de protestgeneratie. Leg uit op welke manier Nixon dat vertekende beeld hier geeft.

1p **7** Welke politieke reden heeft Nixon om geen poging te doen de jongeren voor zich te winnen?

In juli 1971 begon Henry Kissinger in Beijing besprekingen met de Chinese partijleiders. In zijn memoires concludeert Kissinger dat er bij deze gesprekken veel op het spel stond.

Indien de conferentie mislukt was, had dit – aldus Kissinger – geleid tot:

1 isolement van China;

2 een hardere opstelling van de Sovjet-Unie in de Koude Oorlog;

3 schade voor de Verenigde Staten, bij de terugtocht uit Vietnam.

6p **8** Leg per punt uit waardoor dit een gevolg kon worden van het mislukken van de Chinees-Amerikaanse onderhandelingen.

Gebruik bron 4.

Deze foto is bruikbaar voor de Noord-Vietnamese propaganda om daarmee de boodschap van het moeilijk te overwinnen Vietnamese volk over te dragen.

4p **9** Leg met twee elementen uit de foto uit, welke argumenten voor die onoverwinnelijkheid de Noord-Vietnamese propaganda daarmee kan uitdragen.

Gebruik bron 4.

2p **10** Ontleen aan de bron een argument waarmee je aannemelijk maakt dat deze foto vrijwel zeker in Zuid- en niet in Noord-Vietnam is gemaakt.

Eindexamen geschiedenis vwo 2006-I

In 1967 weigerde de op dat moment wereldberoemde zwarte bokser Cassius Clay dienst. Hij wilde niet naar Vietnam gestuurd worden want: "I ain't got no quarrel with them VietCong. No VietCong ever called me a nigger" (Ik heb geen ruzie met die lui van de Vietcong. Geen Vietcong-strijder heeft mij ooit een nikker genoemd). Cassius Clay geeft met zijn uitspraak uiting aan een mening die bij veel zwarte burgers leefde.

2p 11 Leg uit wat die mening was en waarop die was gebaseerd.

Stel: het is 1980 en je bent ambtenaar van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken. Je krijgt de opdracht een analyse te maken van de Amerikaanse politiek in Zuidoost-Azië tussen 1954 en 1975. Vier presidenten speelden daarbij een rol. In je stuk gebruik je telkens een passende uitspraak van de presidenten Eisenhower, Kennedy, Johnson en Nixon. Je geeft je analyse de titel *Continuïteit of verandering*.

15p 12 Schrijf deze analyse aan de hand van de aanwijzingen A tot en met E. Neem voor de leesbaarheid de cursieve kopjes en de titel over.

Continuïteit of verandering

A De periode Eisenhower

President Eisenhower op een persconferentie, 7 april 1954: "Er is een rij dominostenen, je stoot de eerste om, en het is zeker dat de laatste vervolgens heel snel ook zal omvallen."

Noem:

- twee gebeurtenissen in Zuidoost-Azië naar aanleiding waarvan Eisenhower deze uitspraak heeft gedaan;
- twee voorbeelden van het beleid van de regering Eisenhower in Zuidoost-Azië om hier 'de dominostenen overeind te houden'.

B De periode Kennedy

President Kennedy in een televisie-interview, september 1963: "Ik denk dat de oorlog alleen gewonnen kan worden als de regering (van Zuid-Vietnam) zich veel meer inspant om de steun van het volk te winnen. Het is uiteindelijk hún oorlog. Zij moeten hem winnen of verliezen."

- Ga na in welk opzicht er sprake is van continuïteit en in welk opzicht van verandering in het beleid van Kennedy ten opzichte van zijn voorganger; licht de verandering in het beleid met een voorbeeld toe.

C De periode Johnson

President Johnson in 1964: "Ik zag bommen als politieke middelen om over vrede te onderhandelen. Aan de ene kant konden onze vliegtuigen en bommen worden gebruikt om het Zuiden gerust te stellen (...) Aan de andere kant konden onze bommen worden gebruikt om het Noorden te slaan."

- Geef met een kernwoord een korte typering van het Amerikaanse beleid in Zuidoost-Azië onder Johnson.
- Ga daarbij na in welk opzicht er sprake is van continuïteit en in welk opzicht van verandering ten opzichte van het beleid van zijn voorganger; licht de verandering in het beleid met een voorbeeld toe.

D De periode Nixon

President Nixon in een rede voor de televisie, 23 januari 1973: "Laten wij - nu we een eervol verdrag hebben gesloten - er trots op zijn dat Amerika niet een vrede heeft gesloten die de bondgenoten heeft verraden (...) En laten we trots zijn op degenen die zich opofferden, die hun levens gaven opdat het volk van Zuid-Vietnam in vrijheid kan leven en de wereld in vrede."

- Geef met een kernwoord een korte typering van het Amerikaanse beleid in Zuidoost-Azië onder Nixon.
- Ga daarbij na in welk opzicht er sprake is van continuïteit en in welk opzicht van verandering ten opzichte van het beleid van zijn voorganger; licht de verandering in het beleid met een voorbeeld toe.

Let op! Het laatste deel van deze opdracht staat op de volgende pagina.

E Continuïteit of verandering

Je sluit je analyse af met een conclusie over het Amerikaanse beleid in Zuidoost-Azië, waarbij je òf vanuit de continuïteit òf vanuit de verandering in het beleid aangeeft *welke les daaruit getrokken kan worden*. Verwerk in je conclusie allereerst de ontwikkeling in Vietnam in 1975.

■ Van kind tot burger: Volksoopvoeding in Nederland (1780-1920)

- 2p 13 □ Leg uit waarom in de Republiek rond 1780 het onderwijs van streek tot streek kon verschillen.

Patriotten hadden kritiek op de bestaande samenleving, maar dachten positief over de mogelijkheden om de samenleving te verbeteren.

- 4p 14 □ Noem twee van hun kritiekpunten en leg bij elk punt met een voorbeeld uit hoe de patriotten daarin verbetering wilden brengen.

Gebruik bron 5.

Tussen het Zeeuwsch Genootschap en de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen bestaat een overeenkomst in denkbeelden over het onderwijs.

- 3p 15 □ Ontleen aan de bron:
- twee verbeteringen die beide organisaties in het onderwijs willen doorvoeren;
 - een overeenkomst in de manier waarop de gewenste verbeteringen onder de aandacht worden gebracht.

Gebruik bron 5.

Het Zeeuwsch Genootschap is een echte vertegenwoordiger van de *Nederlandse Verlichting*.

- 2p 16 □ Toon dit aan.

Gebruik bron 6.

De Maatschappij tot Nut van het Algemeen wil in 1798 het onderwijs verbeteren door een aantal belemmeringen uit de weg te ruimen. Dat is pas min of meer gelukt rond 1900.

- 6p 17 □ Noem drie belemmeringen die 'het Nut' volgens dit rapport uit de weg wil ruimen en leg per belemmering uit wanneer en op welke manier dat uiteindelijk geheel of gedeeltelijk gebeurde.

Gebruik bron 7.

- 4p 18 □ Leg uit:
- dat de visie van Jeronimo de Vries op het onderwijs gebaseerd is op de idealen van de Verlichting en
 - dat hij schrijft vanuit het perspectief van de heersende klasse.

Gebruik bron 8.

Een onderzoeker trekt op basis van deze bron de volgende conclusies:

1 De afdeling Noord-Beveland is voorstander van het economisch liberalisme.

2 De manier waarop deze afdeling denkt de arbeiders te helpen, is kenmerkend voor het verlichte denken.

3 De afdeling Noord-Beveland is antisocialistisch.

- 3p 19 □ Ondersteun elke conclusie met één argument.

Gebruik bron 9.

In deze bron geeft Van Houten zijn opvattingen over de maatschappelijke positie van de vrouw.

- 4p 20 □ Toon aan dat Van Houten hier tegen het liberale burgerschapsideaal ingaat en leg uit waardoor dit burgerschapsideaal voor de arbeidersklasse in de negentiende eeuw niet bereikbaar is.

Eindexamen geschiedenis vwo 2006-I

In de tweede helft van de negentiende eeuw ontstond er een aantal politieke vraagstukken, waaronder de sociale kwestie en de kiesrecht kwestie. Volgens veel liberalen kon een goede onderwijspolitiek beide kwesties oplossen.

- 4p **21** Leg dit uit door bij elke kwestie aan te geven welk verband de liberalen legden tussen oplossing van deze kwestie en een goede onderwijspolitiek.

Gebruik bron 10.

Albert Hahn verbindt in deze prent de schoolstrijd met de sociale kwestie.

- 4p **22** Toon dit aan met twee elementen uit de bron, één element uit de tekening en één element uit het onderschrift.

Gebruik bron 10.

Stel: de socialisten overwegen de prent van Hahn als een propagandaprent te gebruiken.

- 2p **23** Geef één argument waarom ze de prent *wel* en één argument waarom ze de prent *niet* kunnen gebruiken.

Na 1860 nam de kinderarbeid in de textielsector sterker toe dan de groei van de totale werkgelegenheid in de textiel.

- 3p **24** Leg uit waardoor:
- kinderarbeid in textiel fabrieken toenam,
 - kinderarbeid in de huisnijverheid toenam en
 - kinderarbeid in fabrieken het volgen van onderwijs meer belemmerde dan kinderarbeid in de huisnijverheid.

De leerplichtwet van 1901 maakte onderwijs voor kinderen tot twaalf jaar tot een recht, maar betekende voor de gemeenten een plicht.

- 2p **25** Leg met een voorbeeld uit wat hierbij een plicht van de gemeente was.